

Kanariska författare

Benito Pérez Galdos

Benito Pérez Galdós 1843-1920 , författare, dramaturg och kandidat till Nobelpriset i litteratur

Som en spegel av livet är romanen och konsten att författa den grundar sig på att avbilda de mänskliga karaktärerna. Passionerna, svagheter, den stora helheten och de små detaljerna, själen och kroppen...

Det spirituella och det materiella som vi har omkring oss, vårt språk som ger oss en identitet. Våra hem, våra anhöriga, våra klädedräkter.

Allt detta utan att glömma för ett ögonblick den perfekta balans som måste finnas mellan verklighet och dikt...

Med dessa rader började Benito Pérez Galdós sitt inträdestal i den Spanska Akademien.

Han skrev också; *Precis som natten lämnar plats åt dagens ljus, ur förtrycket föds friheten...*

Galdós föddes i Las Palmas. Nitton år gammal for han till Madrid för att studera. Han tyckte att storstadens brusande liv var himmelriket. Han studerade på universitetet och ämnen som historia, geografi, litteratur och latin var hans favoriter. När han började med juridik tappade han intresset för studierna. Dagarna tillbringade han med att studera folklivet i huvudstaden för han hade upptäckt sin stora passion; litteraturen. Han började skriva tidningsartiklar och översätta utländska verk, bla Charles Dickens romaner. Mycket av det han såg och upplevde i Madrids arbetarkvarter finns skildrat i hans romaner som ofta såldes som följetong varje vecka.

Han skrev uppmärksammade teaterpjäser, lite i Ibsens anda. Som många andra europeiska författare brukade han säga: romaner behöver man inte hitta på, endast observera människorna omkring en och beskriva deras liv...

Bland hans mest berömda verk finner vi Episodios Nacionales som är historiska romaner och han skrev en speciell version för skolbarn. Galdós var enormt populär bland folket men han fick tidigt den katolska kyrkan och de mer konservativa kretsarna i Spanien emot sig. I hans romaner finner vi mycket kritik mot den katolska kyrkans dubbelmoral. De anklagade honom för att vara revolutionär, frimurare och protestant! Prästerna försökte ofta sätta käppar i hjulet för honom, bl.a. lade de gudstjänsterna i Madrid så sent att folket inte skulle hinna i tid till teatern när hans pjäser visades.

Galdós var kandidat till nobelpriset i litteratur 1913, 1915 och 1916 men han fick det aldrig. Det uppstod en häftig proteströrelse från kyrkans sida i Spanien när Galdós först föreslogs 1913 av spanska ledamöter som var berättigade att föreslå kandidater. Priset gick till Tagore. Summan för 1914 fonderades pga av krigssituationen i Europa. År 1915 är det nobelkommittén i Sverige som uppför honom på förslag; den antar att man på spanskt håll avstått pga den oro eller tvekan "som där liksom annorstädes rådt med afseende på möjligheten af prisets utdelande under det pågående kriget".

Kommitténs motivering till att föreslå Galdós är "Galdós i teckningen av sina spanska gestalter sägs ge dem någonting typiskt som gör dem begripligare äfven för andra läsare än med de spanska egenheter förtrogne". Vidare skriver kommittén att han "framträtt som en verkligen betydande och i sitt land högt uppburen författare af manlig, ädel och högsinnad anda". 1915 års pris vill majoriteten (Hjärne, Hallström och Melin) tillerkänna Galdós medan en minoritet (Tegnér och Karlfeldt) förordar den franske författaren Rolland. Akademien går emot majoriteten i kommittén och ger Rolland priset. Året därpå är situationen nästan likadan, majoriteten vill ge priset till Galdós, en minoritet föredrar Heidenstam och det blir denne som slutligen får priset.

En svår ögonsjukdom gjorde Galdós nästan blind och under författarens sista levnadsår var han tvungen att diktera sina romaner. Galdós dog i Madrid. Den viktigaste teatern i Las Palmas har fått sitt namn efter denna författare. Myndigheterna köpte hans barndomshem på 1950-talet för att göra ett museum där, men den dåvarande biskopen Antonio Pildain satte sig emot detta. Pildain vände sig till självaste General Franco för att få stöd. General Franco ville dock inte ta ställning i den här frågan. Eftersom biskopen hade mycket att säga till om förblev museet stängt för allmänheten och det var bara forskare i litteratur som kunde nyttja det. År 1964 öppnades det för alla som vill se Galdós barndomshem. Huset är mycket vackert och där finns de möbler som författaren hade i sin bostad i Madrid och i sitt sommarhus i Santander. Ett antal teckningar som Galdós gjorde som ung finns också där och visar att han hade

talang även för detta. I svensk television visades 1982 serien Fortunata och Jacinta som är baserad på en av Galdós mest kända romaner.

Källor: Kjell Espmark: Det litterära Nobelpriset, Helmer Lång: De litterära Nobelprisen, Benito Madariaga de la Campa: Galdós en la hoguera

Bild 1 Benito Pérez Galdós på 1000 pesetasedlarna.

Bild 2 Porträttet som användes på sedeln målades av Joaquin Sorolla.

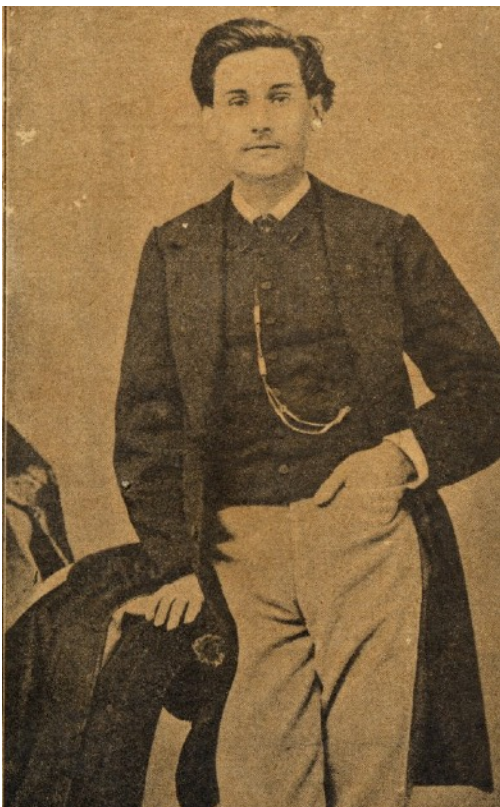
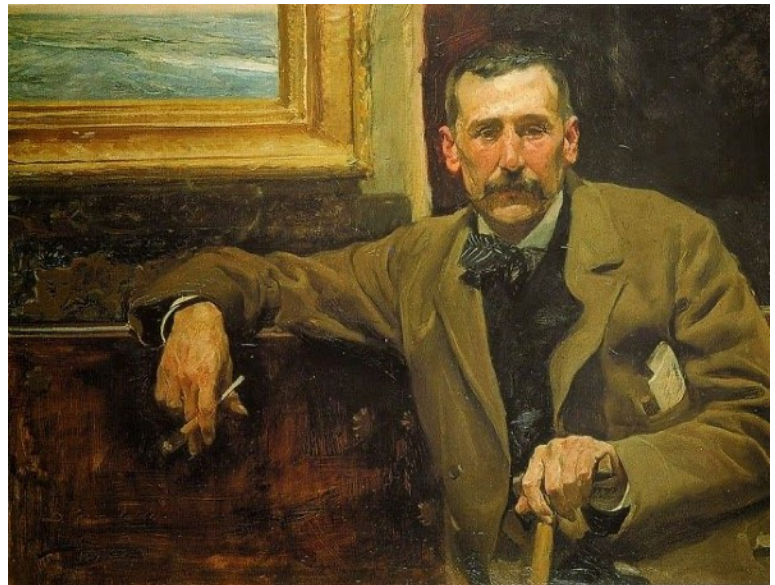

Bild 3 Galdós som ung student.

Bild 4 Galdós på familjens ägor i Monte Lentiscal vid ett av de få tillfällen som författaren kom på besök på G.C.

Bild 5 Galdós på ålderns höst.

